

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija Lir 17.000

Letna inozemstvo » 25.000

Letna inozemstvo, USA dol. 30

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXXIII. - Štev. 31 (1664)

Gorica - četrtek, 30. julija 1981 - Trst

Posamezna številka Lir 400

Krščanska demokracija in Slovenci Zadnji dnevi evharističnega slavlja v Lurdu v videmski pokrajini

Zadnje junijske volitve so pokazale, da sta obe največji stranki v Italiji, Krščanska demokracija in komunistična partija v nekem upadanju pri volivcih; obe sta namreč dobili manj glasov kot na prejšnjih volitvah. Padec sicer ni bil katastrofalen, vendar občuten. Tudi ta volilni neuspeh je bil kriv, da je DC prepuščala vodstvo vlade republikancu Spadoliniju.

Ze pred volitvami in še bolj po volitvah so se v DC oglasili premogni z zahtevom, da je treba stranko prenoviti v njenem programu in v njenem vodstvu. Zahtevajo, naj se v stranki ukinejo struje in naj se danje tajništvo odstopi. Prav vsled takih spoznanj je vodstvo DC sklicalo za ta teden vsedrjavni svet, ki naj razpravlja o prenovitvi stranke.

Krščanska demokracija kot stranka gotovo potrebuje globoke presnove tako v programu kakor v vodstvu. To zahtevo občutijo njeni volilci, ki izhajajo povečini iz vrst vernih ljudi. Številna glasila raznih katoliških gibanj govorijo o tem že dolgo časa. Ni zadnja med temi revija italijanskih jezuitov »Civiltà Cattolica«. V naši deželi sta do DC precej kritična »Voce Isontina« in pa glasilo beneških Slovencev »Dome«.

Nas kot Slovence ne zanimajo toliko splošni problemi italijanske družbe, ki se bo morala DC z njimi spoprijeti, temveč predvsem njen odnos do naše slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji, in sicer njen odnos v sedanjem trenutku in ne v preteklosti. Glede tega bi danes opozorili zlasti na odnos DC do slovenske narodne skupnosti v videmski pokrajini.

BENEŠKI SLOVENCIS SE OSVESTILI

V videmski pokrajini živi slovenska narodna skupnost v Kanalski dolini, v Reziji, ob zgornjem Teru in v dolinah ob Nadiži. Gre za okrog 50 tisoč prebivalcev, ki so slovenskega izvora in ki danes zahtevajo svoje pravice kot narodna skupnost in ker so se po zadnji vojni najbolj osvestili. Imajo sedaj svoja kulturna in prosvetna društva, dve glasili »Dome« in »Novi Matajur«, prirejajo poučne konference, držijo tečaje za pouk slovensčine in drugo.

NOVI PREMIKI V VIDEMSKI CERKVI

Videmska Cerkev je z nadškofom Alfredom Battistijem vzela na znanje nastali položaj in upajmo, da je enkrat za vselej pokopala cerkveno politiko prejšnjih nadškofov, ki so pod liberalno in pod fašistično Italijo pomagali pri namernem raznarodovanju Slovencev v nadškofiji. Msgr. Battisti je že ponovno potrdil novo cerkveno zadržanje do svojih slovenskih vernikov in duhovnikov. Po svojih močeh skuša videmski nadškof tudi poravnati krivice iz preteklosti.

OKOSTENELOST KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

Ce je Cerkev stopila v korak s časom, ne moremo tega reči o političnih strankah, posebno ne o DC. V to stranko so se po vojni zatekli številni bivši fašisti in vaški mogotci, ki so znali umetno ustvariti strah, da kdor je za pravice Slovencev, je za komunizem in za komunistično Jugoslavijo. Tako so razglasili za »komuniste« zlasti nekatere duhovnike, ki so se po letu 1945 prvi začeli boriti za odpravo fašističnih prepovedi glede uporabe slovenskega jezika v cerkvah in za gospodarski ter socialni napredek ljudstva. Na ta način si je DC ustvarila nekaj politični monopol v beneških dolinah in se postavila proti pravicam, ki pritičejo vsakemu ljudstvu. V Italiji tudi po državnih ustavi.

Socialisti in komunisti so prislunili zahtevam ljudstva in so začeli podpirati njih narodno prebujenje in socialne zahteve. Uspehe žanjejo sedaj na volitvah, ko dobivajo vedno več glasov.

Nasprotno pa je videmska DC ostala

gluha in slepa spričo teh novih premikov. Da bi laže zadrževala razvoj, je nas Slovence v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji razdelila v tri kategorije: tržaške, goriške in videmske. Tem slednjim odreka njihov slovenski izvor in govori o nekih narečnih posebnostih tamkajšnjih prebivalcev.

Nič čudnega zato, če so narodno in versko zavedni beneški Slovenci kritični do takšne DC. Versko glasilo »Dome« piše v junijski številki: »Mi ne kritiziramo Krščanske demokracije kot takšne, kritiziramo pa zadržanje do naših problemov pri tistih, ki danes vodijo to stranko v naših dolinah. Obtožujemo tisto politično linijo v stranki, ki pa ni samo DC, in tisto skupino ljudi na oblasti, ki niso bili zmogni zagotoviti v naših dolinah časten socialni, gospodarski in kulturni razvoj. Na drugi strani pa smo v ustvarjalnih odnosih s tistim delom DC, kateremu so pri srcu ti problemi.«

NARODNOSTNA VPRAŠANJA IMAJO SVOJO TEZO

V videmski pokrajini je torej eden izmed problemov, ki zahteva prenovitev v DC, ravno odnos do slovenske narodne skupnosti. Mislimo pa, da ne gre samo za odnos do Slovencev, temveč tudi za odnos do Furlanov, saj je uradno vodstvo DC v naši deželi neprijateljsko razpoloženo tudi do zahtev teh slednjih.

Krščanska demokracija bi se kot najmočnejša stranka v deželi morala zavedati, da imajo narodnostna vprašanja tudi svojo veliko težo v deželni politiki. Njih rešitve ne gre odkladati iz desetletja v desetletje, ker se problemi samo zaostrojujejo. Ne živimo več v času raznih nacizmov in fašizmov z geslom »Un Popolo, una Nazione, una Lingua«. Sedaj gradimo Evropo narodov, kjer naj bi vsak dobil svoje pravice. Ravno naša dežela pa bi bila poklicana, da pod vodstvom DC ustvari prvi zgled takšne nove Evrope.

Toda je zmogni sedanje vodstvo deželne DC dojeti sličen program in ga uresničiti? K. H.

Ministrski predsednik Spadolini pride v Gorico

Letos bo v soboto 8. avgusta poteklo 65 let, odkar so prve italijanske čete vkorakale v Gorico, potem ko so prodrle fronto na Kalvariji in na Vrhu sv. Mihaela. To obletnico mislijo v Gorici slovesno obhajati. Poseben odbor je izdelal program, ki predvideva med drugim obisk ministrskega predsednika Spadolinija. Ta bo ob tej priložnosti uradno odprl oba nova dohoda v Gorico in sicer onega na Tržaški cesti ob pokopališču, ki je že nekaj mesecev naređ, in onega ob ločniškem mostu čez Sočo, ki je bil dogotovljen pred kratkim.

Obisk predsednika Spadolinija bodo krajevni politiki uporabili tudi za to, da mu osvetlijo težki gospodarski položaj, v katerega je zašla Gorica in z njo cela pokrajina, saj je vrsta velikih tovarn v krizi.

★ Rimsko porotno sodišče je po treh dneh razpravljanja obsodilo na dosmrtno ječo turškega terorista Mehmeta Ali Agça, ki je 13. maja letos na trgu sv. Petra v Rimu streljal na papeža Janeza Pavla II. in ga huje ranil. Poleg tega je bil obsojen še na dodatnih 10 let, ker je ranil poleg papeža še dve drugi osebi, nezakonito posedoval orožje in prišel v Italijo z lažnim potnim listom. Ostalo pa je odprto vprašanje, ali je Agça ravnal po lastnem nagibu ali pa gre za mednarodno zaroto.

Našim naročnikom in bralcem sporočamo, da zaradi sredpoletnih počitnic naš list v četrtek 13. avgusta ne bo izšel, uprava lista pa bo zaprta od petka 7. do petka 15. avgusta.

Poslanica udeležencem 42. mednarodnega evharističnega kongresa v Lurdu, ki jo je sv. oče iz bolnišnice Gemelli naslovil po televiziji ondotnim romarjem in celotnemu krščanskemu svetu, je postala vsebina in gonilna sila zadnjih dveh dni tega mogočnega slavlja. Ob istem času, ko bi moral sv. oče priti v Lurd, tj. v torek 21. julija v popoldanskih urah, se je zasljal njegov glas skoro enako krepak kot v časih, ko je bil poln življenjskih energij. Tri četrt ure je govoril o »Kruhu, ki se lomi za novi svet«. Omenil je svojo željo, da bi bil na kongresu fizično navzoč, a Previdnost ga vabi, da doprinese do žrtev skupaj z bolnimi in oviranimi, ki so se morali kongresu pravtako odreči.

Sv. oče je v poslanici poudaril zlasti tri misli: evharistija povezuje z daritvijo na križu ter pripada s trpljenjem in vstajenjem Kristusom k zgodovini našega odrešenja. Verniki naj bi cenili duhovništvo, ki je neobhodno potrebno in je dar Kristusov, zato pa radikalno presega moč občestva. Ker pa evharistija povezuje v občestvo, ima praktične posledice, tako za konkretno življenje kot v zgodovini človeštva.

GLAVNE PAPEŽEVE MISLI

Kakor učenca iz Emavs, srečna, da sta Kristus spoznala v »lomljenju kruha«, se boste tudi vi vrnili v svoje dežele z gorečim srcem. Povedali boste drugim, da je Gospod v kruhu, ki se lomi in da tako srečanje z njim da spisel življenju.

Novi svet nima drugega temelja kakor Jezusa Kristusa, ki je iz ljubezni postal naš brat s tem, da si je prevzel človeško naravo. Ta novi svet je bil oznanjen od Njega v času, ko je bival na zemlji kot božje kraljestvo. Pridobil si ga je s svojo daritvijo na križu. Skratka: novo človeštvo ima svoj izvor in križu in v njem tudi kruh, ki se lomi. Resnično lomljenje kruha ni drugega kot daritev na križu. Vse drugo izhaja iz tega in se k temu osredotočuje. Prav zato, da se človeštvo ne zapre v svoji odklonitvi božjega, da krivica ne bo imela zadnje besede, da bo sovražstvo odpravljeno in se zgodovina odpre novi bodočnosti, je Kristus sklenil na križu postati žrtev za greh, nevero in krivico.

On, živi kruh iz nebes, je izvršil lomljenje kruha s tem, da je prostovoljno razprostrl roke na križu, uničil smrt in prinesel življenje. Ta daritev na križu je nekaj tako odločilnega za človeštvo, da se je vrnil k Očetu šele potem, ki je v tihoi dvorane zadnje večerje opravil liturgično lomljenje kruha in izgovoril besede, ki jih škofje, nasledniki apostolov, in duhovniki, njih sodelavci, po Njem izgovarjajo. Na ta način sta Kristusovo telo in njegova kri vedno znova navzoča med nami pod podobama kruha in vina, daritev na križu pa ostaja dostopna sedanjemu rodu in je obenem os zgodovine našega odrešenja, bistvena povezava med časom in večnostjo.

Po zaslugi apostolskega nasledstva in po duhovniškem posvečenju je dal Kristus besedam, s katerimi je ustanovil sv. Evharistijo, moč do časa svojega povratka. V tem je čudežnost sv. Evharistije. Po svoji važnosti je skupaj s trpljenjem in vstajenjem ena nosilnih stebrov Cerkev. Zato je treba ohraniti vso moč Kristusovim besedam kot so navzoče v soglasnem izročilu Cerkev, koncilov, cerkvenih očetov in nauka učeče Cerkev, to je: da je trpeči in vstali Kristus resnično, dejansko in po svoji naravi navzoč v Evharistiji vse do tlej, dokler obstajata podobni kruha in vina. Njemu gre vse dolžno spoštovanje, pa tudi naše čestčenje in bogočastje.

Tako boste tudi boljše doumeli pomen služabnikov Evharistije. Oni zavzemajo v Cerkvii mesto Kristusa; njihova moč lomit kruh je dar Kristusov. So zato nenadomestljivi, saj povezujejo daritev na križu z daritvijo zadnje večerje. Spoštujte zato duhovniško službo in molite, da ne bo primanjkovalo svetih duhovnikov.

Po svojem krstu pa ste v drugem pomenu besede tudi vsi duhovniško ljudstvo.

Vsako od vas je poklican, da se veliko-dušno daruje, da ima pogum trpeti, in če je treba, tudi umreti, prepričan, da bo moč za to prejel v evharistični daritvi.

DVA NEPRESTANA ČUDEZA

Tako so označili navzočnost bolnikov in mladih, ki se v Lurdu neprestano ponavljajo.

V prostrani podzemski baziliki Pija X. je v sredo 22. julija kardinal Macharski iz Krakova, naslednik Karla Wojtyle maševal bolnikom, ki so jih pripeljali v ta bogoslužni prostor, da se povežejo s trpečim Kristusom. Z vseh strani je bilo slišati iz zvočnikov papeževe besede, ki jih je v svoji poslanici namenil trpečim bratom in sestram.

»Tu iz Lurda — je vzkliknil kardinal Macharski — bi žele zaklicati na ves glas: sv. oče, mi bolniki iz vsega sveta, hočemo biti tvoja moč v Kristusu! Zate molimo, da bi čimprej spet vršil svoje poslanstvo.« Bolnikom pa je dejal: »Potrebni ste! Podobni Kristusu na križu ste poklicani oznanjati evangelij odrešenja in veselja, in ta prihaja s križa. Vi ste prijatelji trpečega in vstalega Kristusa.«

Papežev legat kardinal Gantin je isti dan maševal za skupino svojih rojakov iz zahodnoafriške države Benin, nato pa obiskal skupino poljskih udeležencev, ki so mu pripovedovali o »Cerkvi molka« in o težavah, ki jih imajo kristjani v vzhodnih deželah pri prakticanju svoje vere.

Brazilski škof Helder Cámara iz Recife pa je pri nočnem bedenju govoril v baziliki sv. Pija X. mladim. »Vi lahko dvignete svet s tečajev,« jim je dejal. Nato je obsodil noro oboroževalno tekmo. »Strašno je,« je vzkliknil, »da umre vsako leto 50 milijonov ljudi od lakote, medtem ko se istočasno izda 640 milijard za oboroževanje. Toda brez Kristusa, prijatelja vernih in ob rob družbe postavljenih se ne da storiti nič proti temu ravnanju.«

Velik glasbeni koncert ob zvoku tisočih kitar je pripravila mladina Gen Rosso. Mladina je sploh dala kongresu svojski pečat. Nekaj veličastnega je bilo bedenje mladih od srede na četrtek, ki se ga je udeležil tudi kardinal Gantin. Med njimi je nameraval sv. oče preživeti tisto noč. »Bližnja dvatisočletnica po Kristusu se napoveduje težavna. Kristus vas vabi na avanturo v svetu, ki je poln viharjev. Prišlo bo do nepredvidenih dogodkov. Apostoli si niso mogli predstavljati trpljenja, toda veliki petek ni bil neuspeh, velika sobota je trajala le 33 ur, velika noč pa traja neprestano.«

Mladi, zbrani v Lurdu, so ob koncu kongresa naslovili na mladino vsega sveta poseben razglas. V njem pravijo:

Radi bi bogastvo tega srečanja delili s teboj, ki si mlad kot mi in oznanili vse, kar odzvanja v našem srcu. Veliko je naše veselje ob tem prazniku, veselje, ki daje življenje. Ob izmenjavanju mnenj, ob

skupni molitvi in v občestvu s Kristusom smo težili po edinosti vseh kristjanov ob raznolikosti naših gledanj in v svobodi božjih otrok. Klic brezposelnih, ob dobro ime prišlih študentov, razlaščenih kmetov, oseb, oropanih svobode, mučenih zapornikov, nezahelenih otrok, mladih brez upanja, revežev vedno bolj revnih je danes odjeknil v Kristusovih blagih. Odločeni smo, delati skupaj, da zgradimo nov svet. Hočemo zaupati sami vase, v vsakega človeka. Mi kristjani imamo to zaupanje v človeka od Boga, ki je veroval v nas tako zelo, da je v Jezusu Kristusu postal človek.

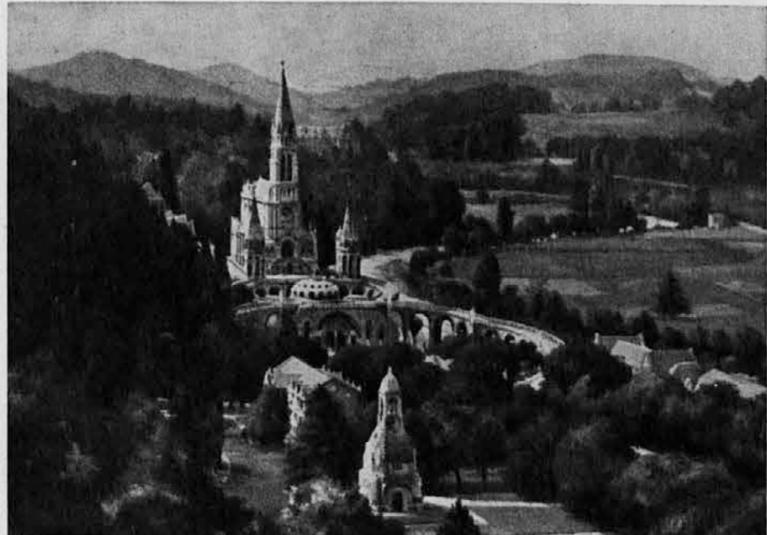
ZAKLJUČNE SLOVESNOSTI

Nad 70.000 vernikov se je zadnji dan kongresa 23. julija zbralo na »Prairie«, prostranem travniku onstran reke Gave nasproti massabielski votlini. Ob mogočem oltarju je kardinal Gantin posvetil 11 novih duhovnikov.

»Svetu, nemirnemu in ogroženemu,« je dejal papežev legat, »ki ne ve, kam iti, mi oznanjamo vstalega Kristusa, ki je vsebina vsakega človeškega življenja, vsebina zgodovine človeštva. Vse od začetka ima to oznanjevanje vesoljne razsežnosti: zgodovina je čas evangelizacije sveta in posameznih narodov. Vsaka celina je ob svojem času prešla dar evangelija po misliljski vni tistih, ki so ga prej prejeli. Vi, novi mašniki, darujte se zato Bogu brez pridržkov! Če je res, da ni Cerkev brez Evharistije, je tudi res, da ni Evharistije brez duhovnikov. Zato naj Cerkev, bogate na duhovnikih, pomagajo Cerkvam, ki jih imajo malo. Cerkveno učiteljstvo ne smatra za umestno, da zmanjša dolžnosti duhovniškega življenja. To ne bi bilo pravo zdravilo, bilo bi le sol, ki se skvari. Vi že veste, kolik pomen daje temu sv. oče. Sam vam je hotel to povedati z vso vno in globočino svoje duše.«

Nato je kardinal Gantin podal nekaj obračun o osmih dneh kongresa, ki se ga je udeležilo 80 držav. »Poglobite nauka o Evharistiji je dogodek velikega pomena za življenje Cerkev. Evharistija obvezuje Cerkev, da zgradi nov svet v duhu blagov na gori, v katerem bosta vladali solidarnost in ljubezen.«

Za kongres je bila značilna navzočnost mladih Cerkev, ki so razpravljale o socialni pravičnosti v svetu ter poudarjale spoštovanje do lastne kulturne in duhovne identitete. Mladina pa je dala kongresu s svojo množičnostjo, iskrenostjo in molitvijo vonj nove spomladi v Cerkvii. Končno je kongres tudi prispeval k bratskemu vzdušju, ki je vladalo med predstavniki raznih krščanskih veroizpovedi. Zlasti protestanti so bili številni. Razumevanje je bilo medsebojno, vse pa je povezovala skupna molitev. »Bil je kongres milosten dogodek,« je dejal Gantin, »ki se bo nadaljeval v življenju vse Cerkev, v iskanju bratstva in pravičnosti za vse.«

Pogled na travnik (»prairie«) onstran reke Gave nasproti votlini Marijinih prikazovanj v Lurdu, kjer je stal mogočni oltar, okrog katerega so se v teku evharističnega kongresa zbirale množice udeležencev in je bila tudi zaključna svečanost v četrtek 23. julija pod vodstvom papeškega legata kardinala Gantina

Zakon in družina

Zakon in družina sta nadvse globoko povezana s človekovim dostojanstvom. Ne izvirata le iz nagona in strasti, tudi ne zgolj iz čustva; izvirata iz svobodne odločitve, iz osebne ljubezni, po kateri zakonca ne postaneta samo eno telo, temveč tudi eno srce in ena duša.

Telesna in spolna združitev je nekaj velikega in lepega. Je pa le tedaj povsem vredna človeka, če je integrirana v zvezo, ki jo priznavata civilna in cerkvena skupnost. Popolna spolna združitev med možem in ženo je zakonita le v izključni in dokončni zaobljubi zvestobe v zakonu.

Dokončnost zakonske zvestobe, ki je danes mnogi kar nečesto razumeti, je prav tako izraz človeškega dostojanstva. Ni mogoče živeti na poskušajo, ni mogoče umreti na poskušajo. Ne moremo ljubiti na poskušajo, samo na poskušajo in včasno sprejeti človeka.

Zakon je naravnana na trajnost, na prihodnost. Zre prek lastnih meja. Zakon je edino primeren za porajanje in vzgojo otrok. Zato je zakonska ljubezen po svojem bistvu naravnana na rodovitnost. V tej nalogi posredovanja človeškega življenja so zakoni sodelavci z ljubeznijo Boga, Stvarnika.

Vem, da so v današnji družbi tudi tu težave velike. Zlasti obremenjenost žene, tesna stanovanja, gospodarski, zdravstveni problemi, često celo izrecno zapostavljanje družin s številnimi otroki, vse to je napoti večjemu številu otrok. Apeliram na vse družbene faktorje: Storitve vse in pomagajte. Apeliram pa predvsem na vašo vest in na vašo osebno odgovornost, ljubi bratje in sestre. Po svoji vesti morate pred božjim obličjem odločiti o številu otrok.

Kot zakonci ste poklicani k odgovornemu starševstvu. S tem pa je mišljeno tako načrtovanje družine, ki upošteva moralna pravila in kriterije, kot je to poudarila zadnja škofovska sinoda. S posebnim poudarkom bi vam rad v tej zvezi danes priključil v spomin: Ubijanje nerojenega življenja ni zakonito sredstvo za načrtovanje družine. Ponavljam, kar sem 31. maja 1980 dejal delavcem v pariškem predmestju Saint-Denis: »Prva človekova pravica je pravica do življenja. To pravico in vrednoto moramo braniti. Sicer bo omajana in se bo sesula vsa logika vere v človeka, ves program resnično človeškega napredka.« Dejansko gre za službo človeka.

(Iz papeževega govora v Kölnu 15. novembra 1980).

OD TEDNA DO TEDNA

■ Sv. oče, ki že dva tedna nima vročine, bo kljub temu ostal še naprej v bolnišnici Gemelli, dokler ga ne bodo operirali na črevesju ter tako uredili normalno delovanje prebavnih organov.

■ Rdeči brigadisti so izpustili na svobodo inž. Renza Sandruccija, direktorja posebnega oddelka za proizvodnjo in organizacijo dela v milanski tovarni Alfa Romeo in Cira Cirilla, deželnega odbornika v Neaplju, ki so ju svoj čas ugrabili. Sandrucci je bil v rokah teroristov 51, Cirillo pa kar 88 dni, kar je do sedaj najdaljša ugrabitev rdečih brigad. Govori se, da so ugrabitelji prejeli za izpustitev Cirilla poldrugo milijardo lir, ki so jih zbrali svojci, prijatelji in politični somišljeniki ugrabljenega. Cirillo pripada DC. Tudi to pot so socialisti popustili teroristom s tem, da so »iz humanitarnih vzrokov« objavili razglase teroristov v svojem glasilu »Avanti!«.

■ Iz protesta, da se bo mladi angleški kraljevski par na poročnem potovanju ustavil za nekaj ur v Gibraltarju, ki je angleška kronska kolonija, Španija si jo pa lasti zase, ker je del njenega ozemlja, je španski kralj Juan Carlos I. sklenil, da se z ženo Zofijo ne bo udeležil poroke. Ta se je ob veliki paradni in množičnem navdušenju izvršila v sredo 29. julija.

■ V skrivnostnih okoliščinah je strmoglavilo ali so ga zrušili sovjetski lovci neko argentinsko transportno letalo, ko je na povratku iz Irana nehote zašlo v sovjetski zračni prostor. Vse kaže, da je argentinsko letalo prevažalo iz Izraela prek Cipra v Iran nadomestne dele za tamkajšnje tanke, ki so ameriške izdelave. To naj bi bil že tretji polet tega letala. Prevoz orožja je organiziral neki švicarski trgovec.

■ V prvih dneh preteklega tedna so se sestali v kanadski prestolnici Ottawa državni poglavarji in ministrski predsedniki sedmih razvitih držav, tj. ZDA, Kanade, Japonske, Vel. Britanije, Italije, Francije in ZR Nemčije. Kljub poudarjanju enotnosti so še naprej ostale razlike v poglavitnih vprašanjih: glede obrestne mere in gospodarskih odnosov z Vzhodom. Reagan ni hotel ničesar slišati o tem, da bi ZDA omilile ameriško politiko visokih obrestnih mer, Nemci pa niso pristali na ameriško željo, naj bi zajezili trgovino med razvitim svetom in vzhodnoevropskimi državami. Italijanski predsednik vlade Spadolini je ob svojem povratku v Rim dejal, da zahodni voditelji sicer niso našli rešitev za sporazum, vendar so se lahko temeljito seznanili z gospodarskim položajem vseh udeležencev držav.

■ Odposlancu predsednika Reagana, Philipu Habibu, je končno uspelo, da je prišlo do premirja med Palestinci in Izraelci. Vendar je premirje zelo krhko in ga razne palestinske organizacije vedno znova kršijo. Zato je Organizacija združenih narodov opozorila voditelja Palestinske osvobodilne organizacije, da ga bo smatrala za odgovornega za vse napade palestinskih gverilcev na jugu Libanona.

■ V Iranu so bile v petek 24. julija volitve za predsednika republike potem ko je verski voditelj Homeini odstavil Bani Sadra. Kandidati so bili štirje, toda edini kandidat z možnostjo izvolitve je bil dosedanji predsednik vlade Ali Redžaj. Prejel naj bi bil 14 milijonov 600.000 glasov, tj. 88%. Istočasno je bila v Kairu spominška svečanost ob prvi obletnici smrti perzijskega šaha Reza Pahlevija, ki je v tem mestu pokopan. Molitve v mošaji se je poleg šahovih svojcev udeležil tudi egipčovski predsednik Sadat.

Kopitar, Italija in Vatikan

V založbi dr. Rudolfa Trofenika je lani izšla v Münchnu v knjižni zbirki »Zgodovina, kultura in duhovni svet Slovencev« kot 16. zvezek knjiga Sergia Bonazze »Bartholomäus Kopitar, Italien und Vatikan« (Jernej Kopitar, Italija in Vatikan).

Povod za knjigo, ki je okusno opremljena, vezana v platno in ima 376 strani, je bila 200-letnica Kopitarjevega rojstva. Rodil se je namreč leta 1780 v kranjski deželi, umrl pa na Dunaju leta 1844.

O Kopitarju je bilo že veliko napisanega, veliko več v inozemstvu kot doma. To je treba pripisati njegovemu vsevropskemu navdahnjenju, ki so mu bile meje lastnega naroda vse pretesne. Kulturno okolje, v katerem je živel na Dunaju, tej prestolnici večnarodne države, mu je dalo navdihov, ki bi mu jih tedaj provincialna Ljubljana ne mogla nuditi. Zato je prišlo do nesrečne polemike med njim ter Prešernom in Copom, zato ga je omalovaževala kraljevska Jugoslavija, saj je bil vedno nasprotnik tistih političnih gibanj, ki so kasneje vodila do ustanovitve nove države, zato ga tudi danes Slovenija zapostavlja in mu ne da pravega priznanja.

Tako še 200 let po Kopitarjevem rojstvu Slovenija ni znala in zmogla v vsej celoti prikazati lika in ovrednotiti dela tega velikega učenjaka. Še manj so bili doslej znani kulturni odnosi Kopitarja do italijanskih znanstvenikov in drugih ne-Italijanov, ki so v tistem času bivali v Italiji. Sergio Bonazza je s svojim delom krepko posvetil v to temo.

Kopitar se je italijanščine, kot sam to pove v svoji avtobiografiji, naučil v hiši barona Žige Zoisa v Ljubljani. Zoisov oče je izhajal iz Lombardije, mladi Zois pa se je rodil v Trstu, nato pa se je družina preselila v Ljubljano. Kopitar se je italijanščine kar dobro naučil, tako da jo je lahko govoril, čeprav ne z vso gotovostjo in bral brez težave italijanske klasike kot Danteja, Ariosta, Tassa, Petrarca, Boccaccia, Machiavellija.

Kopitar je vse življenje ohranil simpatijo za ta latinski jezik. Cenil ga je zaradi muzikalnosti in lepote. Dopisoval pa se je s svojimi italijanskimi prijatelji le v nemščini, medtem ko so mu slednji odgovarjali v materinem jeziku.

Kopitarjeva povezava z Italijo je bila trojna: osebna, ker je imel v Italiji mnogo prijateljev in obdovalec; kulturno znanstvena in poklicna. Z Italijo pa ga je povezala še posebej objava znamenitega kodeksa »Glagolita Clozianus«, katerega izdaja je on pripravil in oskrbel leta 1836 na Dunaju. Ta glagolski kodeks, ki obsega štiri homilije vzhodnih očetov v glagolici, je bil last grofa Parisa Cloza iz Trenta in ga je grof našel na svojem gradu Kufstein pri Innsbrucku. Najprej ga je izročil milanskemu jezikoslovcu Castiglioneju, ta pa ga je odstopil Kopitarju.

Veliko sta Kopitarju prispevali za spoznavanje Italije tudi dve bivanji v tej deželi. Leta 1837 jo je Kopitar obiskal na lastne stroške iz študijskih nagibov, zlasti da bi raziskoval spise v vatikanski knjižnici in v knjižnici »Archiginnasio« v Bologni. Tedaj je obiskal tudi Benetke, Livorno, Pizo, Firence in Milan.

Drugo potovanje pa je bilo uradno: po nalogu avstrijske vlade naj bi v Vatikanu pripravil pogoje za ustanovitve stolice za cerkveno slovanščino. V Rimu se je mučil od oktobra 1842 do maja 1843 in bil deležen velikega spoštovanja v cerkvenih krogih. Papež Gregor XVI. ga je ponovno sprejel, enako državn tajnik kardinal Lambruschini, pogovori z visokimi pred-

stavniki rimske diplomacije in kulture pa so bili na dnevnem redu.

Vse to je bilo treba povedati, da bolj doumemo pomen knjige Sergia Bonazze »Jernej Kopitar, Italija in Vatikan«. Pisec je knjigo razdelil v dva dela. V prvem delu najdemo sledeča poglavja: Kopitar in italijanski jezik ter kultura; odnosi Kopitarja do italijanskih znanstvenikov; odnosi Kopitarja do ne-italijanskih znanstvenikov v Italiji; Kopitar in Vatikan; Kopitar in nastanek italijanske slavistike; odmev na Kopitarja v Italiji.

V drugem delu je objavljeno Kopitarjevo dopisovanje z Italijani, v celoti 130 pisem. Na prvem mestu je Giampietro Secci (47), za njim Pietro Betto (20), Francesco Maria Appendini (19), grof Paris Cloz (13) ter več drugih z manjšim številom pisem. Od ne-italijanskih pisateljev, ki so tedaj živeli v Italiji, je Kopitar največ dopisoval z Nemcem Augustinom Theinerjem (13), od Slovanov pa je držal korespondenco s Pavlom Solarićem (3), Dimitrijem Frušićem (2) in Slovencem, kasnejšim škofom Matevžem Ravnikarjem (1). Pisem ne-Italijanom je 28, vseh objavljene pisem pa 158. Za pismi je 12 celostranskih slik, ki so v povezavi z nekaterimi dokumenti in osebami, ki jih knjiga omenja.

Avtor te pomembne knjige v uvodu tudi pove, da je nastala kot sad sistematičnih in dolgotrajnih raziskovanj v raznih arhivih in knjižnicah Italije, Avstrije in Jugoslavije. Dragocene pobude in napotke pa sta mu dala dr. Jože Pogačnik z univerze v Novem Sadu in dr. Rado Lenčec s Columbia univerze v New Yorku. Posebna zahvala pa gre dr. Rudolfu Trofeniku, ki je knjigo vključil v znano zbirko »Zgodovina, kultura in duhovni svet Slovencev«.

Naj zaključimo skromni oris te pomembne knjige z besedami avtorja: »Nedvomno ne more nihče očetov znanstvene slavistike pokazati na področju italijanistike toliko znanja kot prav ta slovenski učenjak. Naravno je, da je prav njemu pripadla vloga, da je postal posrednik in pobudnik italijanske slavistike ter obenem zvezni člen za evropsko slavistiko.«

—jk

Pastirsko pismo argentinskih škofov

Pod naslovom »Cerkev in narodno občestvo« so argentinski škofje, 80 po številu, objavili pastirsko pismo, ki zelo kritično ocenjuje današnji politični, družbeni in gospodarski položaj Argentine. »Ne sme se«, pravijo škofje med drugim, »deliti državljanov med dobre in slabe, poštene in nepoštene, domoljube in izdajalce.« Škofje tudi omenjajo izginule, menijo, da jih je šest do deset tisoč, da je v zaporih 900 oseb, ki niso še bile sojene. »Če opozarjamo na izginule, to ne pomeni, da pozabljamo na žrtve terorizma in podtalnega delovanja. Vendar vsa sredstva niso opravičena. Eno je boj zoper gverilo, drugo pa metoda tega boja.« Škofje tudi opozarjajo na vse večjo inflacijo in naraščanje števila brezposelnih. Na koncu pisma pozivajo k narodni spravi in spoštovanju demokracije.

Sv. pismo v japonsčini

Japonski katolici so dobili v sodobno japonsčino prevedeno sveto pismo. Prevod je s sodelavci oskrbel salezijanec Friderik Barbaro. Novi prevod se odlikuje po bogatih opombah, zemljevidih in ugodni ceni.

Spadolinijeva vlada in slovenska manjšina

Novi ministrski predsednik Giovanni Spadolini je v predstavitvi programa nove vlade povsem prezrl odprte probleme v zvezi z zaščito narodnih manjšin, če izvzamemo nemško manjšino v bocenski pokrajini in francosko v Dolini Aosta.

V primerjavi s prejšnjima predsednikoma vlade Cossigo in Forlanijem pomeni to vsekakor neslučajen korak nazaj, ki ga ne more zakriti niti naknadna zelo megle na izjavo v njegovem odgovoru na posebej raznih parlamentarcev glede te problematike. Bližnja bodočnost bo pokazala, ali je to posledica dejstva, da se kot predstavnik zelo majhne stranke (PRI) ni upal sprejeti kakšne točne obveze v zadevi, ali pa nobena od petih strank, ki sestavljajo vlado (DC, PSI, PSDI, PRI in PLI) ni zahtevala, da pride ureditev zakonske zaščite slovenske manjšine v vladni program, in to kljub izrecnim notranjdržavnim in mednarodnim obveznostim Italije. Tudi njegova ustna izjava v zaključnem delu parlamentarne razprave je preveč splošna, da bi lahko bila obvezujoča.

Zaradi tega Slovenska skupnost odločno protestira proti takšnemu brezbrzižnemu odnosu vlade do odprtih problemov v zvezi z zaščito Slovencev v Italiji, obenem pa pozitivno ocenjuje poseg vseh parlamentarcev, ki so se dotaknili tudi zaščite slovenske manjšine.

V prvi vrsti moramo tu omeniti senatorja Tridentinsko-tirolske stranke Fontanarija, ki je prvi načel problem med razpravo o vladnem programu, senatorja PCI Perno in socialističnega poslanca Fortuno ter senatorja Lepreja, medtem ko z začudenjem ugotavlja, da senatorka Grbčeva sploh ni posegla v razpravo.

Končno SSK obžaluje, da slovenski zamejski dnevnik v Trstu ni imel za potrebno slediti razpravi v parlamentu z lastnim dopisnikom in da je po drugi strani z zamudno in v okrnjeni obliki brez primerne poudarka objavil tiskovno poročilo SSK o posegu senatorja Fontanarija v korist zaščite slovenske manjšine in to

med drugimi novicami krajevne kronike, medtem ko je osebno pismo komunistične senatorke objavil na vidnem mestu, na prvi strani, čeravno ta dopis ni sestavni del parlamentarne razprave.

Deželno tajništvo SSK nadalje ugotavlja, da je isti dnevnik prav tako na prvi strani in z vidnim poudarkom prinesel naknadno izjavo socialističnega poslanca Fortuna, ki jo je bil dal televizijski agenciji Alpe-Adria in v kateri se zavzema za razpravo v parlamentu samo zakonskih osnutkov za globalno zaščito, ki sta ju predložila PSI in PCI, in pri tem popolnoma prezrl osnutek SSK v senatu.

Deželno tajništvo izraža priznanje radijskim poročevalcem postaje Trst A za izčrpno in objektivno poročanje o posegih vseh parlamentarcev v korist zaščite slovenske manjšine med omenjeno razpravo v parlamentu.

SSK nikakor nima namena polemizirati zaradi takšnega pristanskega odnosa dnevnika, namenjenega vsem Slovencem, do nekaterih političnih komponent slovenske manjšine, vendar odločno pribojja, da takšnih »spodrsiljavev« ne more dopustiti. Prav zaradi tega smatra za svojo dolžnost, da o tem informira svoje člane in volivce ter vsa slovenska zamejska občila.

Po drugi strani pričakuje, da bo agencija Alpe-Adria intervjuvala vse poslance in senatorje, ki so se med zadnjo razpravo v parlamentu zavzeli za zaščito slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, njihove izjave pa isti dnevnik z ustreznim poudarkom predstavil svojim bralcem.

Uspešno delovanje katoliškega instituta v Parizu

Na katoliškem institutu v Parizu je že 70 laikov uspešno dokončalo bogoslovne študije, ki trajajo 7 let. Sprejemajo le kandidate, ki so dovršili vsaj višjo srednjo šolo. Nekateri kandidati izberejo bogoslovni študij za osebno versko poglobitev, drugi pa so pripravljani delovati v župnijskih skupnostih.

nje pri vodilnih možeh katolicizma.

Ivan Gagárin, potomec starega ruskega plemstva je pred konverzijo bil tajnik carskega poslanstva v Parizu; že kot novic v Družbi Jezusovi je 1845 zamislil obsežen načrt za vzhodni apololat z zelo slovanskimi poudarki in ga poslal tedanjemu jezuitskemu generalu; šele v času krimske vojne je od generala dobil privolitev za svoje načrte in 1855 ustanovil v Parizu »Oeuvre des Saints Cyrille et Méthode«. Za ruske ujetnike je izdal »Sokrovišče (zaklad) hristijanina«, prvi oris katoliškega nauka v ruščini, v katerem je ruski katolicizem našel svojo pravo fizionomijo. V spisu »La Russie sera-t-elle catholique«, ki je bil preveden v vse večje jezike, postavlja osnovno pravilo, da brez vzhodnega obreda ni misliti na zedinjenje Rusov. Napoveduje, da bo revolucionarno načelo carju vzelo ne samo duhovno, temveč tudi časno oblast, ako Rusija ne bo postala katoliška. Gagárin je bil predvsem navdihovalec in pobudnik. On je zasnoval slavno revijo francoskih jezuitov Études, ki je prva leta posvečala dober del obsega ruskim zadevam.

Njegove znanstvene zamisli je uresničil val najprej o. Ivan Martinov; pri bolandistih v Bruslju je 1863 izdal seznam vseh svetnikov, ki so čiščeni v cerkvah bizantinskega obreda, tako katoliških kot nezdinjenih: Annus ecclesiasticus graeco-slavicus«, z vsem potrebnim znanstvenim aparatom. Z dodatkom v naslovu: »editus ad millenario SS. Cyrilli et Methodii slavicae gentis apostolorum«, ni poudaril samo priložnosti, ob kateri je to fundamentalno delo izdal, tisočletnico prihoda svetih bratov v slovanski apololat, temveč tudi duha, ki ga je pri delu vodil. Voditelj cirilmetodijskega gibanja na Moravskem, Františku Sušilu, ki je 1850 ustanovil »Dedictve (dediščina) svatého Cyrilla a Metodasa«, ki je za svojo prvo nalogo imela notranjo katoliško obnovo češkega naroda, je Martinov v septembru 1856 pisal: »V Parizu smo ustanovili majhno Ciril-Metodovo družbo. Smo Rusi po rodu in prepričani, da je v našem času mogoče pridobiti Slovane samo s slovanskim obredom.«

Drugi zgodovinar, ki je deloval v smislu Gagarinovih idej je bil pater Pavel

Pierling, ki se je 1877 posvetil izključno študiju odnosov med Svetim Sedežem in Rusijo od dobe florentinskega koncila dalje. Sin katoliške bavarske rodbine, rojen v Petrogradu je svoje dele visoke znanstvene in slovstvene kakovosti pisal z rusko čutečim srcem. Leon XIII. ga je izbral za svetovalca v ruskih zadevah.

PRETRGANI DIPLOMATSKI ODNOSI

Ze v prvih dneh svojega vladanja si je Leon XIII. zastavil cilj vzpostaviti diplomatske odnose med Rusijo in Sv. Sedežem, ki so bili pretrgani 1867, ko je bil konordat iz 1847 s carskim ukazom okličen za ničen in se je car postavil za poglavarja rimsko-katoliške Cerkve v Rusiji. Kot razlog je ruska vlada navajala udeležbo katoliškega klera pri poljskem uporu 1863 in simpatije »rimskega dvora« za poljske vstajnike.

Ker je bila Leonova okrožnica »Quod Apostolici muneris« zoper socializem, anarhizem in komunizem iz 1878 v Rusiji tako dobro sprejeta, da so jo brali in tolmačili raz prižnice ruskih cerkva, so si v

Rimu veliko obetali za pogajanja s carsko vlado, od katere je ruska Cerkev bila popolnoma odvisna. Pogajanja so se začela spomladi 1880 na Dunaju, toda privedla so samo do preliminarne dogovora o zasedbi škofovskih sedežev, o vzgoji klera in vodstvu duhovskih semenišč. O kakšnem približanju Rusije Sv. Sedežu carska vlada ni hotela nič vedeti. Z odhodom nuncijskega Jacobinija v Rim na vodstvo državnega tajništva so sploh bila zaključena.

Poznavalcem razmer je bilo jasno, da je treba samozavestnemu ruskomu narodu priklicati v spomin pristne začetke njegove krščanstva v skupni slovanski cirilmetodijski dediščini in mu priznati iz te izviraajoče zgodovinsko poslanstvo. Berlinski kongres je razočaral Ruse, zlasti njih zaveznika Avstrija in Nemčija; tej je car naslovil ostre pritožbe, ko je poslal Višnjemu I. »klofuto v pismu« (avgusta 1879). Razočaranje nad Evropo je še bolj podnetilo zavest ruskega mesijanizma, ki ga je klasično izrazil v imenu naroda Dostojevski v slavnostnem govoru na Puškinovi proslavi v Moskvi 8. maja 1880.

Francé Dolnar, Rim

Cirilmetodijska okrožnica
Leona XIII. (1880)

(4)

Zahvalno romanje katoliških
Slovencev leta 1881 v Rim

DVA RUSKA KONVERTITA

V petdesetih letih 19. stoletja je iz gibanja h katolicizmu med višjimi ruskimi krogi, ki je v začetku stoletja nastalo v Petrogradu iz stikov z nekaterimi res religioznimi francoskimi emigranti, izšlo več intelektualno izrednih osebnosti, ki so z Rusom prirojenim čutom za univerzalna poslanstva rusko in vzhodno vprašanje reševali v znamenju zedinjenja s katoliško Cerkvijo. Religiozne vrednote zahodnega krščanstva je ruski inteligenci odkril prvi izvorni filozof zgodovine Peter J. Caadajev v »Filozofskih pismih«, ki jih je napisal v letih 1829-31, katera so se brala v prepisih, ker jih cenzura ni pustila tiskati.

Izmed treh prvih ruskih konvertitov, ki so vstopili k jezuitom sta dva: Ivan Gagárin in Ivan Martinov dosegla upošteva

Ob izglasovanju deželne zakona za kulturne dejavnosti

Dva dni, in sicer 22. in 23. julija letos, je deželna zbornica razpravljala o zakonu, ki predvideva znatno finančno pomoč kulturnim ustanovam in organizacijam za njihovo delo. V razpravo je poseglo mnogo svetovalec, kar pomeni, da je kultura še vedno živa med našim prebivalstvom. Še prej pa je bil zakonski osnutek deželne odbora deležen temeljitih sprememb v pristojni komisiji. O rezultatih vsega tega dela je deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka dal za tisk naslednjo izjavo:

Zakon o kulturnih dejavnostih, ki ga je deželni svet odobril pretekli četrtek, je bil za življenje in razvoj kulture v naši deželi resnično potreben. Doslej smo imeli več zakonov, dokaj razcefranih med seboj, ki so se jih kulturni delavci večkrat s težavo posluževali. Odslej pa bomo imeli en sam zakon, ki bo, čeprav ne povsem idealno izdelan, vendarle ustregel našim kulturnim potrebam.

Dejal sem, da zakon ni povsem zadovoljiv, vendar je veliko boljši od prvotnega osnutka, ki ga je izdelal deželni odbor. Omenim naj le nekaj bistvenih sprememb, ki jih je zakonski osnutek doživel najprej v pristojni komisiji, nato pa še v zbornici. Deželna kulturna komisija, za katero je bil prvotno predviden en sam slovenski kulturni predstavnik, bo imela dva slovenska predstavnika, enega iz vrst SKGZ, drugega iz vrst SSO. Tako je razvidno iz zapisnika sej komisije ter v zbornici.

Zdi se mi, da je sprejetje tega amandmaja s strani deželne vlade zelo važno dejstvo, saj bosta tako prisotni obe naši glavni kulturni in prosvetni organizaciji v tem važnem deželnem organu. Če bi šlo za zastopstvo po strankarskem sistemu, bi se namreč utegnulo zgoditi, da bi le velike stranke bile prisotne v tej deželni kulturni komisiji.

Drugo važno dejstvo, ki izhaja iz zakona o kulturnih dejavnostih, je mesto, ki ga ima Slovensko stalno gledališče. Predvsem je izenačeno, s pravicami in dolžnostmi, italijanskemu gledališču. To je naša bistvena zmaga, saj si moramo globalno zaščito izbojevati sami vsak dan in to na več ravneh. Slovensko stalno gledališče je v zakonu torej posebno imenovano in povsem enako italijanskemu stalnemu gledališču, kar bo že v bližnji bodočnosti našemu slovenskemu gledališču velik eko-

nomski in moralni porok za nadaljnji razvoj.

Tretja pomembna sprememba prvotnega osnutka deželne odbora je odnos do štirih naših pokrajin v kulturnih zadevah, ki so s tem zakonom valorizirane, a ne privilegirane, kar bi slovenski narodnostni skupnosti ne bilo vedno v korist.

Važna je tudi vloga, ki jo bodo po tem zakonu imele občine ter glavna mesta naših pokrajin.

To so svetle plati tega zakona, temne pa so tiste, ki neke postavljajo na isto raven vse kulture, namesto da bi bila dana prednost kulturam po njihovi zgodovinski važnosti in izvornosti v naši deželi, to je najprej italijanski, potem slovenski, nato furlanski itd. Do tega ni prišlo, mislim pa, da ne bo zakon o kulturnih dejavnostih nikogar diskriminiral ali zapostavljal, saj je sestavljen tako, da bo lahko prav vsaka kulturna ustanova in organizacija imela od njega le koristi.

Če k temu dodamo še, da zakon predvideva kar sedem milijard podpor za kulturne dejavnosti v eni ali drugi obliki, potem je jasno, zakaj je SSK v deželi glasovala za ta zakon.

Zakaj jih ni?

Ob nedeljah prevzame vsakega dušnega pastirja skoraj strah, ko vidi, da pri maši ni otrok. Da ne govorimo o mladini. Med šolskim letom je še nekako šlo, sedaj pa ne. Zakaj jih ni? Ker imajo druge skrbi; ker imajo predvsem starši druge skrbi. Otroci spijo, se hodijo kopat, so drugje... Župnik in kaplan dopovedujeta, da sta vse storila, kar je bilo v njihovi močeh, da bi otroci in mladi hodili k maši tudi med počitnicami. Otroke sta celo pripravila — in dobro pripravila — na birmo, da bi se kot zreli kristjani res vedli kot kristjani in spolnjevali krščanske dolžnosti. Starši pa od svoje strani zagotavljajo: »Bili so pri birmi, opravili so birmo, dosegli so, kar so pač želeli, sedaj so prosti in pustite jih pri miru, ker ni treba, da hodijo več v cerkev; mi smo opravili, sedaj pa naj župnik opravi svoje dolžnosti!« Gre za zelo različno pojmovanje in presojanje.

Kje naj za tako ali podobno ravnanje

tržaške novice

Kriza na tržaški občini in pokrajini

Zapora nasproti ostalim strankam, kar je odločila Lista za Trst na zborovanju 18. julija, je bila, kot pravi tajništvo SSK v svojem tiskovnem poročilu kratkovidno politična dejanje, ker nobena stranka, ali, če hočete, nobeno gibanje ne more biti v naši različni in raznoliki stvarnosti zastopnik vsega prebivalstva in kriti vseh njegovih potreb in teženj.

Predlog DC, da se oblikujeta koalicijska odbora na tržaški občini in pokrajini, je propadel, ker ga večina zborovalcev ni osvojila. Zato izhod skoraj ne more biti drug, kakor nove, predčasne volitve tako na občini kot na pokrajini, kjer pa ta uprava traja šele nekaj mesecev. Tako se bo na obeh glavnih krajevnih ustanovah začela komisarska uprava, to je polletna ali tričetrtletna doba, ko ne bo ničesar storjenega razen tekočih upravnih zadev, in to v veliko škodo prebivalstva.

Tako bo po vsej verjetnosti Trst edini primer v Italiji, kjer bosta obe največji

krajevni upravi imeli istočasno komisarja, kar daje negativno spričevalo političnim silam, ki ne morejo zagotoviti trajne uprave. To je tudi tisto, kar v veliki meri jemlje zaupanje tržaškega prebivalstva v vodilni politični razred.

Glavno odgovornost za krizo na tržaški občini ima Lista za Trst, kar bodo, upajmo, ljudje prej ali slej uvideli in spoznali, da je tako početje škodljivo za vse tržaško prebivalstvo. V zvezi s pokrajino pa moramo ponovno poudariti, da je krizo v tej upravi povzročila odločitev PCI, ki je, ne da bi se prej izoblikovala boljša alternativa od koalicijskega odbora DC, PSI, PSDI in SSK, odtegnila zunanjo podporo, kar je omogočilo Listi za Trst prevzem pokrajinske uprave.

Slovenska skupnost je vedno bila in je na stališču, da je treba, če le mogoče, preprečiti komisarske uprave, kar dokazuje zadnji primer nabrežinske občine. Zato obžaluje, da največje politične sile niso našle skupnega jezika za redno upravljanje obeh ustanov, ampak se za nastali položaj med seboj obtožujejo.

SSK kot samostojna stranka Slovencev v Italiji, poziva rojake, da strncjo vrste okoli nje, da bo lahko kljubovala sedanjemu zmedenemu položaju, branila koristi slovenskega človeka ter ščitila njegov obstoj in razvoj.

Škof Bellomi pri skavtjih

Tržaški g. škof se je odločil, da tudi letos preživi teden počitnic v Sloveniji in tako izpopolni svoje znanje slovenskega jezika. Najprej je šel v Cadore, da obišče tržaške semenišnice. Od tam je šel čez Predel proti Ljubljani k salezijancem na Rakovniku. Med potjo se je ustavil v Bovcu, da pozdravi tržaške skavte in skavtinje, ki tam taborijo.

Tržaški radio je v ponedeljek zvečer povedal, da je g. škof pri prehodu meje na Predelu imel velike težave od strani jugoslovanskih mejnih oblasti. Temeljito so pregledali njega in avto, ki ga je sam vozil. Najbrž so mislili, da ima kje skrite kakšne načrte za stabilizacijo slovenskega gospodarstva in za omejitve inflacije.

Promocija

Na medicinski fakulteti v Trstu je doktoriral Igor Košuta. K uspehu čestita cerkveni pevski zbor z Opčin.

Kamenčki

Mačka in miška

V teh dneh italijansko javnost znova pretresa izsiljevanje rdečih brigad. Enega italca inž. Pina Taliercija so umorili, druga dva so izpustili, potem ko so razni »humanitarni« elementi izpolnili njihove zahteve. Zaprtga imajo še Roberta Pecija. Za njegovo izpustitev zahtevajo, naj državna televizija odda na videokaseti registrirano njegovo sodnijsko »zasliševanje«. Kajti rdeče brigade so že postale naši sodniki.

Ko to pišem, ni znano, kaj bodo socialisti storili ob teh zahtevah rdečih brigad. Nanje se namreč brigadisti obračajo, in sicer zato, ker so do sedaj ravno socialisti bili najbolj mehak člen v odporu zoper terorizem.

Ob vsem tem početju ima človek vtis, da se ponavlja zgodba o mački in miški. Mačka stavi miški razne pogoje, da jo izpusti, na koncu jo pa požre.

Tako bo z italijansko demokracijo zaradi njenega popuščanja terorizem. Ti se bodo z nami vsemi toliko časa igrali, da bodo na koncu požrli demokracijo in svobodo. Glavno krivdo bodo imeli socialisti in radikali. Morda pa oboji že računajo, da bo tisti dan njihova krivda postala za sluga. Socialisti bodo na svoj nagelj kratkotalno pripeli še zvezdo rdečih brigad.

(r+r)

Pobožnost križevnega pota naj bi preuredili

Od raznih strani je bila izražena želja, naj bi pobožnost križevnega pota preuredili. Predvsem naj se popolnoma nasloni na evangeljsko poročilo in zato odpadejo postaje, ki niso zgodovinsko trdne, tako trikratni Jezusov padec pod križem, srečanje z Marijo, Veronika. Izdelani so že predlogi, naj bi križev pot obsegal vse Jezusovo trpljenje od zadnje večerje dalje. Vsi predlogi predvidevajo v zadnji postaji Jezusovo vstajenje.

(Se nadaljuje)

Preprečiti pot do splava

Pot do splava je treba ovirati, ne pa pospeševati. V mnogočem to zavisi od družbenih infrastruktur. Od otroških vrtcev prek osnovnih in njih sorodnih šol do srednjih in višjih je treba nuditi otrokom in dijakom primerno vzgojo, ki naj jo posredujejo usposobljeni delavci (zdravnik specialist, duhovnik, učitelj, profesor).

Skrb za to bi morale prevzeti krajevne ustanove kot so občina, pokrajina in dežela. Toda kaj so do sedaj te ustanove napravile? Ni!

Medicina stalno ugotavlja, kako je splav nevaren za žensko, pa čeprav terapevtski. Spolna vzgoja brez nepotrebnih tabujev in podobnih šar je osnova, da se pride do jasnega pojmovanja o svojem organizmu bodisi iz anatomskega kot fiziološkega vidika. Predporočne posvetovalnice naj že enkrat začnejo delovati! Glede tega imamo jasne zakonske predpise.

Medtem ko število splavov v Vel. Britaniji, na Finskem, Danskem, v Nizozemski in Zahodni Nemčiji zaradi primernih družbenih struktur začenja upadati, pri nas o vsem tem še govora ni. Čas bi že bil, da se začne s pravilno vzgojo in se tako prepreči množični splav kot ga dovoli zakon št. 194.

Dr. A. K., Trst

Posebne vrste bogoslovje

Brazilski nadškof José Maria Pires je odpril posebne vrste bogoslovje. V njem je zbral mladeniče, ki večkrat niso došli niti osnovne šole. V semenišču bodo ostali dve leti, potem bodo delovali kot pastoralni delavci med zapuščenimi kmečkimi ljudmi. Tudi sami bodo obdelovali zemljo in se z delom svojih rok preživljali. Če bodo vztrajali in bo njihovo delovanje uspešno, bodo po štirih letih posvečeni v duhovnike. Nadškof Pires upa, da bo po tej poti prišel do duhovnikov in jih dal verskim občestvom, ki prosijo zanje.

Iz Jugoslavije

Za kaj vse si v Jugoslaviji lahko obsojen

Sodnik za prekrške Mario Meštrovic je 13. julija obsodil v Zagrebu župnika pri Sv. Blažu Danijela Labaša na denarno kazen 2.000 Ndin, časnika pri »Glasu koncila« Mija Gabrića pa na 1.600 Ndin. Vzrok? Za demokratično in pluralistično družbo naravnost smešen. Župnik Labaš je sestavil besedilo za letake in lepake, na katerih je bil napis: »Zaobljubljeno romanje zagrebškega mesta«. Mijo Gabrić pa je dal te lepake in plakate tiskati. Zaman je skušal zagrebški nadškof Franjo Kuharić to obsodbo preprečiti z izjavo, da če je kdo kriv, je to on, ker je v pastirskem pismu povabil vernike, naj se udeležijo letošnjega zaobljubljenega romanja iz Zagreba k Mariji Bistriški.

V utemeljitvi obsodbe je med drugim rečeno: »Oba obsojena sta osebi z univerzitetno izobrazbo, torej dovolj razsodna, da bi se lahko zoperstavila smernicam od drugod. Morala bi vedeti, da Zagreb ni več mesto kot pred 250 leti, ko so meščani napravili zaobljubo, da bodo vsako leto romali v Marijo Bistrico. Danes ima Zagreb s predmestji en milijon prebivalcev, v katerem ne živijo samo katolici, ampak tudi pripadniki drugih ver in ateisti. Če bi avtorja letakov pozvala na romanje le vernike mesta Zagreb, bi se jima ne moglo ničesar očitati. Toda onadva sta povabila ves Zagreb, torej tudi drugoverce in ateiste. S tem pa sta pokazala prezir in omalovaževanje do drugače mislečih in jih žalila v njihovih socialističnih, idejnih in narodnih čustvih. Tudi sta te ljudi žalila, ker sta organizirala javno razdeljevanje letakov in lepakov po zagrebških cerkvah. Tako sta se pregrešila zoper javni red in mir, ker sta povzročila vznemirjenje med zagrebškim prebivalstvom.«

Ko človek to bere, si ne more kaj, da se ne bi spomnil na Butalce, ki jih je pitalatelj Milčinski tako duhovito ovekovel v svojih humorističnih zgodbah. Če bi živel danes, bi sodnika Meštrovica z vso upravičenostjo lahko prišel mednje.

Naj v zvezi s to obsodbo povemo, da se je omenjeno zaobljubljeno romanje mesta Zagreb izvršilo v nedeljo 12. julija. Vodil ga je zagrebški nadškof Kuharić, ki je peš napravil pot iz Zagreba v Marijino svetišče. Letošnje romanje je bilo jubilejno, saj je 13. julija poteklo 250 let, ko je mestna uprava Zagreba napravila zaobljubo, da bodo meščani vsako leto poromali v Marijo Bistrico. Letos se je v svetišču zbralo 12.000 vernikov iz Zagreba in okolice. Njim je pridigal zagrebški nadškof ter jim orisal pomen te zaobljube.

Dijaki in njihovi profesorji so se zbrali 13. junija letos, da skupno proslavijo 25-letnico mature na učiteljski »A. M. Slomšek« v Trstu

VRNITEV K CIRIL-METODIJSKIM IZVIROM

Vnovičnemu vstopu Slovanov v svetovno zgodovino v 19. veku naj duhovno vladata njih učnika sv. Ciril in Metod, ki sta jih uvedla v krščansko kulturo in družbo narodov ob njihovem prvem vstopu v 9. stoletju. Vrnitev k ciril-metodijskim izviro, ki so skupni vsem Slovanom, katoliškim in pravoslavim, naj privede vse Slovane, katoliške in pravoslavne, k izvorni uredbi njih odnosov s Sv. Sedežem, kakor sta to uresničila njih učnika. Zato je treba poživiti češčenje svetih bratov med Slovani in razširiti obhajanje spomina sv. Cirila in Metoda na vesoljno katoliško Cerkev, dati mu tako večjo slovesnost in pomen.

Prvi, ki je misel o vsesplošnem in slovesnejšem praznovanju godu sv. Cirila in Metoda v katoliški Cerkvi pri Sv. Sedežu z vsem prepričanjem o pomenu takega češčenja zastopal in končno uspel, je bil jezuitski pater Pavel Pierling. Iz njegovega dopisovanja z o. Ivanom Gagarinom, ki se hrani v pariški Slovanski biblioteki, se da ugotoviti potek njegovega prizade-

vanja. 6. novembra 1879 sporoča svojemu ruskemu sobratu, da je razširjenje praznika in oficija slovanskih apostolov na celo Cerkev v načelu sprejeto, da pa nekateri menijo, da bi bila najbolj ugodna priložnost za tak odlok leto 1885. Gagarin ga je v odgovoru vzpodbujal, naj stori vse, da se odlok izda kar najhitreje.

Sredi novembra je bil Pierling sprejet v zasebno audienco pri Leonu XIII., razložil mu je ves pomen češčenja svetih bratov, katero »more postati nekakšen prapor, pod katerim se naj združujejo katoliški Slovani«; papež je tej misli popolnoma pritegnil. 24. novembra je Pierling sporočil Gagarinu, da je isti dan o zadevi govoril tajnik vzhodne Propagande Rampolla; ta je naslednji mesec patru zagotovil, kako zelo mu je stvar pri srcu (Gagarinu 14. decembra). Bila pa je nevarnost, da bi izšel samo odlok obredne kongregacije o liturgičnem prazniku sv. Cirila in Metoda, ne pa tudi okrožnica (konec junija 1880); čez par dni pa je Pierling končno mogel zadovoljen sporočiti v Pariz: »Vendarle bomo dobili encikliko o Slovanih.«

Na praznik sv. Klementa 23. novembra 1879 je po naključju v svetnikovi baziliki dominikanec Vincenc Vannutelli, dober strokovnjak za krščanske vzhodne Cerkev in njih prizadeven prijatelj, srečal tajnika Rampollo. Kakor sam pripoveduje v svojih »Sguardi all'Oriente, VIII«, sta se ustavila pred podobami, ki v prvotni baziliki spominjajo na rimsko bivanje sv. Cirila in Metoda, in kako je on ob odkritjih arheologije izza 1857 v tej cerkvi poskušal pronikniti v previdnostno sovpadnost odkritja teh spominov slovanske preteklosti in dejstva sočasnega slovanskega preroda, potem pa je sebi in sobesedniku zastavil vprašanje: »Zakaj ne bi v sončno svetlobo dvignili tega starega slovanskega prapora, ki je skrit med starodavnimi zakladi rimske Cerkev, da se tako tolikim ločenim kristjanom pokaže pot časne in večne sreče?« Dogodek, ki dokazuje, da je bil aktualni pomen ciril-metodijske dediščine vsaj pri nekaterih bistrejših neslovanskih razumnikih celo v Rimu v letu priprave na Leonovo slovansko okrožnico prav umet.

(Se nadaljuje)

goriške novice

Pred 30 leti je umrl nadškof Karel Margotti

31. julija poteče trideset let, odkar je v Gorici umrl nadškof Karel Margotti. O njem in njegovem delu je bilo že veliko napisanega, a brez pravega kriterija: eni ga prekomerno povečujejo kot mučenika, ker so ga v maju 1945 jugoslovanske oblasti zaprle in izgnale, drugi pa ga preostro sodijo, bolj kot v resnici zasluži.

Zivel je pač v težkih časih fašizma in druge svetovne vojne ter v neurejenih razmerah po njej. Ko je prišel v Gorico, ni razumel položaja slovenskih vernikov in duhovnikov, pa tudi furlanskih ne. Zato je podvzel razne ukrepe, ki so bili v veliko škodo goriški Cerkev. Vendar je to storil predvsem zaradi napačnih informacij in zaradi neljalnih svetovalcev, kajti po svoji naravi je bil dober človek, ki je vsem rad pomagal. Tudi slovenski duhovniki v internaciji so bili deležni njegove dobrote.

Med vojno samo je skušal loviti ravnotežje med oblastmi in partizanstvom, ki je nastajalo v deželi. Tega slednjega ni podprl, je pa pomagal številnim žrtvam tedanjega nasilja, če mu je bilo le mogoče. Zgodovinarji partizanstva in odporništva v naši deželi mu očitajo to in ono, a bolj iz osebne prizadetosti kot iz dokumentov. Po vojni, ko so jugoslovanske čete zapustile Gorico, se je vrnil na svoje mesto in vodil škofijo še šest let. V tem času je pokazal, kaj je v resnici bil: dobroščeln škof, ki bi v urejenih razmerah odlično vodil škofijo, saj je precej dobro znal tudi slovensko.

Pokopan je v Gorici v cerkvi Srca Jezusovega.

Začel se je tabor slovenskih goriških skavtov

Lepota doline Koritnice, ki leži pod veličastno mangartsko kupolo in ob vznožju Jalovca, je tudi letos privabila slovenske goriške skavte in skavtinje, da skupaj preživijo v naravi in v pristnem skavtskem duhu svoje poletno taborjenje.

140 fantov in deklet se je v nedeljo 26. julija zbralo v Logu pod Mangartom, od koder se bodo vrnili 9. avgusta. Kljub precej nenaklonjenemu vremenu so udeleženci postavili svoje šotore takoj ob prihodu: v hipu jih je stalo na travniku kar 30. Te številke nas veselo presenečajo, saj še na nobenem taborjenju ni bilo niti tolikšnega števila udeležencev niti toliko šotorov. Brez strahu lahko torej trdimo, da se naša skavtska organizacija iz leta v leto krepi in širi med mladino, ki vidi v skavtizmu temeljno pot do pravega bratstva življenja in toplih prijateljskih odnosov.

Tabor SGS je formalno razdeljen na dva podtabora: moškemu načeluje Mauro Leban, v ženskem pa je načelnica Sandra Košič. Duhovni asistent je Marjan Markežič, na katerega se je naša mladina močno navežala. Oba podtabora pa imata

veliko skupnih točk, med katerimi lahko bežno omenimo razne izlete, dan športa, dan zbranosti, predavanja, sv. maše in taborne ognje.

Upajmo, da bo naši mladini vreme naklonjeno, da bodo lahko v zadovoljstvu in v skavtskem vzdušju preživeli tudi letošnje taborjenje. - V. Tiger

Ekumensko slavlje bo zaključilo jubilejno leto v Ogleju

1600-letnica oglejskega koncila se bliža zaključku. Koncil so namreč obhajali v Ogleju 3. septembra 381. Tega dogodka se goriška Cerkev spominja že celo leto, zaključek pa bo v soboto 12. septembra s slovesnim ekumenskim srečanjem. K somšaševanju so prijavili svojo prisotnost beneški kardinal Ce, ki bo glavni celebrant, bolonjski kardinal Poma, kardinal Siri iz Genove, nadškof Martini iz Milana, potem še škofje iz Brescice, Trenta, Lodijsa in Tortone. Pričakujejo tudi škofje iz Avignona, Marseja, Grenobla v Franciji, iz Siona v Švici ter one iz Ljubljane in Zagreba; prišli bodo seveda tudi vsi škofje iz naše dežele.

Maša bo ob 17. uri in sicer v latinščini, eno berilo je predvideno tudi v grščini. Pridiga bo v italijanščini, prošnje vernikov pa v raznih jezikih.

K slovesnosti je goriški nadškof povabil tudi zastopnike srbske in grške pravoslavne Cerkve v spomin na podoben cerkveni zbor, ki je bil nekaj mesecev prej v Carigradu in ga poznamo kot drugi vesoljni cerkveni zbor.

Pevske počitnice zbora »Lojze Bratuž«

S celovečernim koncertom v Trstu je zbor »Lojze Bratuž« uspešno končal letošnje pevsko sezono. Seveda je treba po vsakem naporu tudi počivati. Zato pripravljajo zbor tudi letos pevske počitnice v koči sv. Jožefa v Zabnicah. Trajale bodo od 9. do 16. avgusta. Kot prejšnja leta je zbor zopet povabil na te počitnice predavatelja. Letos je to prof. Janko Ban iz Trsta, ki bo predaval v sredo 12. avgusta ob 10. uri na temo »Glas, kot rezultat mišične aktivnosti«.

Izidi matur

V pretekli številki smo objavili imena tistih, ki so letos uspešno opravili maturo na učiteljski »Simon Gregorčič« v Gorici. Izostalo pa je ime Marinke Černic iz Steverjana, kar s tem popravljamo, prizadeti pa se zaradi nenamerne izpustitve opravičujemo.

Več roparjev je v bližini Palermo na Siciliji napadlo poštni vlak in se polastilo 565 milijonov lir v gotovini. Z denarjem bi morali plačati uslužbenca 13 krajevnih poštinih uradov in izplačati številne pokojnine.

Pesem so prinesli s sabo

Višek kulturnih doživetij pomeni brez dvoma nastop mladega rodu ameriških Slovencev v nedeljo 19. julija v Katol. domu v Gorici. Njegov zastopnik, Janez Tominc, v ZDA rojen Slovenec, je v imenu folklorne skupine »Kres« občuteno, v čisti slovenščini in brezhibni izgovorjavi predstavil to mladino, ki hoče ostati zvesta slovenskemu jeziku in izročilu:

V prostrane širjave novega sveta, kjer na pragu vanj mogočna žena z visoko dvignjeno plamenico svobode sprejema stiskane, zatirane, razdednjene, pregnane, smo pognali svoje korenine. Tam so naše matere in naši očetje razvezali svoje cule in razpostavili iz plamenov rešene svetinje, čuvane skrbno na dolgem težkem potu, da so zaznamovale dom.

V ta dom nas je priklcala ljubezen in naša leta so tekla sredi vrveža in vrenja velikega sveta — a le ujeta v toplo zatišje dragocenih spominov, častljivih izročil, utrinkov iz davnin: nazaj do Sama, karantanskih knezov, svetih bratov iz Soluna, kmečkih puntov, turške šibe, predikantov in Francozov.

Ob prisotnosti globin davnega izvora nas je prevevalo občutje, da smo bogatejši kot oni zunaj tega kroga. Očetov naših, naših mater zvestoba in ljubezen sta pronicali v nas. Ganila nas je solza, ki se je skrivaj prikradla na njih lica, ko so oči meglele sanje hrepenenja. Bolela nas je senca, ki je kot oblak zakrila ljuba čela, ko je v

srcu zapekla krivica sramotenja tiste najgloblje ljubezni, ki je hotela za vse na svetu ohraniti, da bi ozarjala domačijo nebeška zarja, božja pričujočnost.

In ko smo potem prisluhnili vase, smo slišali, da se oglašja v naši krvi pritajena pesem. Pela je o skalnih vrhovih, baržunu planinskih trat, žuborenju studencev, o tihih vodah v zelenih dolinah, o cerkvicah, brez številna posejanih na gričkih, o belih vaseh, šumečih gozdovih, o sončnih poteh in tihih stezicah. V njej je bil zajet praznični vrisk zvonov, mehko basovani, prekipevajoče veselje žegnani, prošnji, opasil, pisana mikavnost semanjih dni, prešernost svatovanj in tožnost zadnjih slovesov.

To je bila pesem, ki je, davno oblikovana, včasih ob tihih večerih očetom in materam privrela na ustnice in smo napetu pritegnili za njimi tudi mi. Tako se nam je odkrilo bogastvo melodij, ki so dihale za nas svojsko občutje in nas povezovala z daljnim svetom naših dedov. Z ljubeznijo smo se jih oklenili. Ko smo zdaj prišli k vam v vas, da vrnemo obisk, smo pesem prinesli s sabo.

O bratje, sestre, pesem gre skozi nas, spleta vezi v prostor in čas, dviga nas, drami: glejte, že smo vsi eno! Pesem nočoj bodi z nami.

Stevejan

Problem vode in drugo. V četrtek 23. julija je bila seja občinskega sveta. Glavna točka je bil problem vodovoda oz. vode. Zupan Klanjšček je poročal, da se je srečal z deželnim odbornikom Biasuttijem, kateremu je pojasnil težki položaj stevejanske občine zaradi pomanjkanja vode. Odbornik je obljubil, da bo dežela prispevala 300 milijonov lir, da se napelje voda iz Grojne prek Sčednega v Stevejan. Pri tem bo potrebno razširiti rezervoarje. Odbor konzorcija CAFO je načrte že odobril, stroški pa bi znašali eno milijardo in 260 milijonov lir, ker je potrebna popolna obnova vodovodnega omrežja. Ko bodo ta dela izvršena, bo prihajalo v Stevejan 5 litrov vode na sekundo, pozneje pa celo 10 litrov. Za vsa ta dela je predvidena doba petih let, nakar bo Stevejan rešen problema vode.

Na isti seji so vzeli še na znanje, da je Gorska skupnost začela z deli za razširitev mostu v Grojni. Zupan je tudi poročal o srečanju s skupino ameriških Slovencev, ki so obiskali Stevejan v povračilo za obisk ansambla Lojzeta Hledeta v Clevelandu. Svet je odobril sklep odbora o tretji varianti zazidalnega načrta, kar bo olajšalo zidanje hiš domačinom. Odobril je tudi uporabo vsote 14 milijonov lir za asfaltiranje križišča na Valerišču in za popravilo šolskih avtobusov, Svetovalci so tudi z veseljem odobrili sklep, da se porabi 200 milijonov lir za preureditev stare šole v Stevejanu v Dom za onemogle domačine. Ti bodo tako stara leta lahko preživeli v domači občini in se jim ne bo treba začetkati v goriške domove, ki so že tako in tako prepolni.

Bralci pišejo

Razni načini poročanja

Gotovo obstaja neka razlika v poročanju novic in dogodkov med dnevnikom in tednikom. Dnevnik lahko komentira isto novico tudi večkrat, prav zato ker izhaja vsak dan. Lahko tudi kako novico zavestno prezre. Se več, lahko se postavi na bralčev nasprotno stališče. Če potem ugotovi, da tako pisanje bralcem ni bilo všeč, še vedno lahko to popravi.

Tednik pa mora biti prav zato, ker ne izhaja vsak dan, veliko bolj kritičen v svojem poročanju. V razmaku osmih dni mora dogodka strniti in jih osvetliti.

Mi Slovenci smo naravno, prav zato, ker smo manjšina, glede poročanja na slabšem kot pa Italijani. Slednji razpolagajo z veliko večjo informacijsko mrežo: imajo dnevnik, tednike, mesečnike, razne revije, povrh pa še televizijo. Slovenci v tem daleč zaostajajo. Slovenska televizija včasih kaj posname, pa dostikrat le to, kar ji prija. Včasih pa jo morda na snemanje niti ne povabimo.

Kar se tiče poročanja naših tednikov, to zavisi poleg njihovih sodelavcev in poročevalcev tudi od raznih dopisnikov. To pride do izraza zlasti pri javnih sejah občinskega sveta. Tu imam v mislih zlasti svetovalske skupine iz Doberdoba, Sovodenj in Steverjana, ki tvorijo manjšino v občinskem svetu. Te skupine imajo še posebno dolžnost, ker predstavljajo opozicijo, da poročajo svojim volivcem o svojem delovanju.

Ob tem poročanju pa lahko pride do nekkih težav. Tako je v sovodenjskem občinskem svetu poročanje predstavnika manjšine, ki pripada SSK, v »Katoliškem glasu« naletelo na negotovanje med večino, še posebej pri županu. Po njihovem mnenju, bi moralo biti poročanje tako, kot je v »Primorskem dnevniku«. Dejali so, da tak način pisanja ne izraža skupnega hotenja. Zgledovali naj bi se ob Steverjanu, kjer da vlada sožitje med večino in svetovalsko skupino Občinske enotnosti.

Taka kritika s strani večine pa je popolnoma neumestna. V naši državi sloni družba na pluralizmu strank, mnenj in izbir, zato je načelo svobodne govornje ali tiskane besede nedotakljivo. In še to: če bi svetovalci manjšine ne opravljali svojega poslanstva, ki jim ga nalaga položaj opozicije, je bolje, da ostanejo doma!

Občan

Evropska kapela v Bariju

V baziliki sv. Nikolaja v Bariju so odprli novo kapelo, ki je posvečena evropskim zavetnikom in jo zato imenujejo evropsko. Upodobili so sv. Benedikta, kako se sreča s svetima bratoma Cirilom in Metodom, v ozadju je Monte Cassino in gora Atos, spredaj pa papež Janez Pavel II., Pavel VI. ter patriarh Atenagora.

Za kočjo sv. Jožefa v Zabnicah: Vinko Tomšič, Sovodnje 50.000 lir.

Brezigar Mirko, Vicenza: za kočjo sv. Jožefa v Zabnicah in za Katoliški glas po 25.000 lir.

OBVESTILA

Naročnikom v vednost: Naročniki, ki pomotoma dobijo v časopisu položnico, a so naročnino že plačali, naj se ne užalijo, temveč položnico prihranijo za prihodnje leto.

Opozorilo darovalcem: »Katoliški glas« rad objavlja darove za razne ustanove; s tem pa uprava izgubi veliko dragocenega časa. Te objave so brezplačne, zato pa naj bodo darovalci toliko uvidni, da nam to sitno delo olajšajo in sicer tako, da dajo vsako vsoto posebej v ovojnico in napišejo zunaj ime darovalca, vsoto, komur je namenjena in v kakšne namene so to darovali. Poleg tega bi bilo prav, ko darujejo v razne namene in si želijo objave v Katol. glasu, da se pri tem spomnijo s kakim darom tudi samega Katol. glasa.

Mesečna maša za edinost bo v Trstu, Marijin dom v ul. Risorta 3 v ponedeljek 3. avgusta ob 18.30. Sledi zadnje srečanje z udeleženci ekumenskega romanja. Kdor tega še ni storil, naj prinese s seboj svoj osebni potni list za nekatere podatke. Po razgovoru sledi prikaz v diapozitivih o zadnjem romanju v Altöttingu.

DAROVI

Za Katoliški glas: N. N., Pevma 3.000; Viktorija Pruni, Trst 11.000; Cirila Saksida, New York 18.000; Josip Godina, Avstrija 10.000 lir.

Za Alojzijeve: Viktor Tominec 10 dol. V spomin Cili Biteznikove: Bruna Petruša in Mirjam Prašnik po 10.000 lir za »Pastirčka«; Lea Bratina in družina za Zavod sv. Družine 20.000 lir.

N. N., Stevejan: za Alojzijeve, za novo cerkev, za kočjo sv. Jožefa v Zabnicah, za našo telovadnico in za lačne po svetu po 10.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: družina Sosič-Lauerjevi ob prvi obletnici smrti matere Tereze 31.000; družina Jerič v spomin na očeta Ivana 70.000; N. N. 3.000; inž. Bruno Vidmar v spomin na mamo Marijo 50.000; žena Bernarda, hčeri Irene in Nadja 10.000; Silva Sosič 1.000; družina Furlan v spomin na Viktorja 20.000; razni 36.000 lir. Poleg tega: Robert Wojach, ZR Nemčija 20 DM; Anna Kubesch-Seidler v spomin na sestro Marijo 100 avstr. šilingov; N. N. 100 Ndin.

Za cerkev na Ferlugih: Marija Maver-Markon ob obletnici smrti v spomin na mamo Metko 20.000; N. N. za cvetje 3.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana v Trstu: Pepka in Mario Dolenc 25.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Marija Bizjak ob smrti Ivana Micheli in Meri Abram 10.000 lir.

Za kapelo bl. p. Leopolda pri Domju: Evelina Pahor, Trst ob obletnici strica Franca Ambrožiča 50.000; N. N., Trst 10.000; Vera Turk v spomin na pok. Mira Blažina 20.000; N. N., Trst 100.000; Frančiška Cerkevnik, Trst 5.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Nova plošča ansambla »L. Hlede«

Ansambel »Lojzeta Hledeta« iz Steverjana obvešča vse ljubitelje domače glasbe, da je izdal drugo kaseto in ploščo z 12 novimi skladbami, ki nosi naslov »Leta mladosti«.

Kdor si želi nabaviti to novo ploščo in kaseto, jo dobi pri članih ansambla ali pa na Ljudskem radiu Gorica, lahko pa tudi pišete na: Ansambel Lojzeta Hledeta, p. p. 6, 34070 S. Floriano del Collio - Steverjan, Gorica, pa vam bodo zprošno poslali po pošti. Cena kasete ali plošče je 6.500 lir (vključeni so poštni stroški).

Ansambel tudi sporoča, da ima še prvo kaseto in ploščo pod naslovom »Večer v Steverjanu«. Tudi cena te plošče ali kasete je 6.500 lir.

Radio Trst A

Spored od 2. do 8. avgusta 1981

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Poslušali boste; narodnozabavna glasba. 11.00 Mladinski oder: »Poslednji Mohikanec«. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Narodnostni trenutek. 14.10 Glasba in prenosi z naših kulturnih prireditev; izbori iz tedenskih oddaj in iz arhiva.

Ponedeljek: 8.10 Radijski mozaik. 10.10 Koncert. 11.30 Kulturne aktualnosti doma in v svetu; zdravilna zelišča; intervju. 13.20 Primorska poje. 14.30 Otroški kotichek. 14.50 Danes smo izbrali. 15.30 Križanovska: »Nemeza«. 16.00 Z besedo in glasbo po Islandiji. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Opera glasba. 18.00 Odnos današnje glasu sveta do naravnega okolja. 18.15 Prijubljeni motivi.

Torek: 8.10 Radijski mozaik. 10.10 Koncert. 11.30 Kulturne aktualnosti doma in po svetu; naša srečanja. 14.30 Otroški kotichek. 14.50 Danes smo izbrali. 15.30 Portreti. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Solist z orkestrom. 18.00 »Pesek v kolesju«, drama.

Sreda: 8.10 Radijski mozaik. 10.10 Koncert. 11.30 Slovenska poezija skozi stoletja; razgovor z zdravnikom. 13.20 Zborovska glasba. 14.30 Otroški kotichek. 14.50 Danes smo izbrali. 15.30 Križanovska: »Nemeza«. 16.00 Orkester RTV Ljubljana. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Primorska poje; Roža mogota.

Četrtek: 8.10 Radijski mozaik. 10.10 Sergij Radovič glasbenik in vzgojitelj. 11.30 Zanimivosti doma in po svetu; na počitnice; moj konjiček. 14.10 Skladatelj-dirigent. 14.30 Otroški kotichek. 14.50 Danes smo izbrali. 15.30 Portreti naših igralcev. 16.00 Glasba v razvedrilo. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Glasba; četrtkova srečanja.

Petek: 8.10 Radijski mozaik. 10.10 Koncert. 11.30 Naši nepoznani bratje; sprehod po naravnih parkih in botaničnih vrtilih; razgovor z enologom. 13.20 Primorska poje. 14.10 Folklorni odmevi. 14.30 Otroški kotichek. 14.50 Danes smo izbrali. 15.30 Križanovska: »Nemeza«. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Umetna glasba; sodobne slovenske novele.

Sobota: 8.10 Radijski mozaik. 10.10 Koncert. 11.30 Kulturne aktualnosti doma in v svetu; izseljeniški trenutek. 14.10 Sobotno srečanje. 14.30 Otroški kotichek. 16.00 Portreti. 16.15 Zimzelene melodije. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Poslušali boste; Primorska poje. 18.00 »Gorica se pripravljala na obisk Marije Terezije«, radijska igra. 18.45 Vera in naš čas.

MIRKO JAVORNIK

PERO IN ČAS II

druga izdaja 1981

Založba Tabor

Trst - Washington - Buenos Aires
Knjigarna Fortunat v Trstu
in Katoliška knjigarna v Gorici

Slov. stalno gledališče v Trstu razpisuje delovni mesti mizarja in vratarja Kulturnega doma. Pogoji: italijansko državljanstvo, obvladanje slovenščine, končana obvezna šola, odslužen vojaški rok. Pismene prošnje sprejema uprava SSG, Trst, ul. Petronio 4 (Kulturni dom) do 15. avgusta 1981.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 300 lir, osmrtnice 250 lir, k temu dodati 15% davek IVA.

Odgovorni urednik: mstr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

KMEČKA BANKA

Ustanovljena leta 1909

GORICA Korzo Verdi, 51

Telefon: 84206 - 84207 - 85383

Telefon menjalnice; 83909

Telex 460412 AGRBAN

VSE BANČNE USLUGE MENJALNICA

RAZPOLAGAMO Z VARNOSTNIMI SKRINJICAMI

